

Hans Hollein, *Non-physical environment*, 1967 (detail). Private archive Hollein.

Gepubliceerd op 29 april 2022

PERSBERICHT

Sick Architecture

6 mei – 28 augustus 2022

Persbezoek: 5 mei 2022, 11:00

Opening tentoonstelling: 5 mei 2022, 19:00

Architectuur en ziekte zijn sterk verweven. Het architectuurdiscours maakt gebruik van theorieën over lichaam en geest, waarbij de architect wordt gezien als een soort dokter en de opdrachtgever als patiënt. Al duizenden jaren wordt architectuur afgeschilderd als een middel dat zowel voorkomt als geneest. Gezondheid moet het hoger doel zijn van de architect, zoals Vitruvius het al in de eerste eeuw voor Christus vooropstelde. Toch geeft architectuur ook vaak aanleiding tot ziekte: van giftige bouwmaterialen tot binnenlucht die zo slecht is van kwaliteit dat ze tot het *sickbuildingsyndroom* leidt. Dan is de architectuur zelf ziek. Met *Sick Architecture* belichten gastcuratrice Beatriz Colomina, Silvia Franceschini (curatrice CIVA) en Nikolaus Hirsch (artistiek directeur CIVA) een onderwerp sinds de uitbraak van de coronapandemie sterk op het voorplan trad.

Elk tijdperk heeft zijn kenmerkende aandoeningen en elke aandoening heeft haar architectuur. Het tijdperk van de bacteriële ziekten, en meer specifiek tuberculose, leidde in de eerste decennia van de 20ste eeuw tot de moderne architectuur: witte gebouwen die losstonden van de 'vochtige grond waarin ziekte broedt', zoals Le Corbusier het uitdrukte. In de naoorlogse jaren verschoof de aandacht naar psychologische problemen. De architect werd vaak gezien als een soort psychiater: de woning was niet alleen een medisch hulpmiddel dat ziekte kon voorkomen maar ook een manier om psychologisch comfort te bieden of, zoals Richard Neutra het uitdrukte, 'gezonde zenuwen'. De 21ste eeuw is het tijdperk van de neurologische aandoeningen: depressie, ADHD, borderline persoonlijkheidsstoornis, overspannenheid, allergie en overgevoeligheid voor bepaalde stoffen bepalen vandaag mee de architectuur en de bebouwde omgeving.

En ook de pandemieën zijn terug. De impact van covid-19 op architectuur en stedenbouw is gigantisch. Het virus legt de structurele ongelijkheid op basis van ras, klasse en geslacht bloot. Het noopt tot een shift in de maatschappij en misschien zelfs tot een revolutie in de architectuur. De tentoonstelling, die het debat van een breder historisch en conceptueel kader voorziet, behandelt uiteenlopende onderwerpen: van de historische quarantaine-architectuur van Ellis Island en het oude lazzaretto in Venetië tot de moderne architectuur van Aino en Alvar Aalto en Henri Lacoste; niet alleen de experimenten uit de jaren 1960 van Hans Hollein en Coop Himmelb(l)au maar ook het hedendaagse werk van architecten als 51N4E, Elizabeth Diller, architecten Jan de Vylder Inge Vinck / Gideon Boie / Filip Dujardin, Andrés Jaque en kunstenaars als Sammy Baloji, Mohammed Bourouissa, Vivian Caccuri, Goldin+Senneby en Ahmet Ögüt.

Bij de tentoonstelling hoort een reeks online essays die worden gepubliceerd op [e-flux Architecture](https://www.e-flux.com/). Een eerste reeks werd gepubliceerd in 2020. Het tweede deel verschijnt in mei 2022, wanneer de tentoonstelling opent. De essays zijn geschreven door auteurs als Gideon Boie, Edna Bonhomme, David Gissen, Brooke Holmes, Fabiola Lopez-Duran, Elizabeth Povinelli, Meredith TenHoor en Mark Wigley. Ook zijn er bijdragen van een aantal doctoraatsstudenten verbonden aan Princeton University die sinds 2019 deelnemen aan Beatriz Colomina's seminars over architectuur en ziekte.

Tijdens het evenement *Sick Architecture Talks*, dat plaatsvindt op 6 mei van 14:00 tot 20:00 in CIVA, delen meer dan 20 architecten, kunstenaars, schrijvers en wetenschappers hun inzichten. De *Sick Architecture Talks* worden gemodereerd door Nick Axel, adjunct-hoofdredacteur van e-flux Architecture, en live gestreamd op e-flux Live.

Bijdragen aan de tentoonstelling: 51N4E, Aino & Alvar Aalto, An Tairan, Andrea Bagnato, Sammy Baloji, Franco Basaglia, Eugène Beaudouin / Marcel Lods, Victoria Bergbauer, Anna Bokov, Mohamed Bourouissa, Angela Brown / Jorge González, Ibiayi Briggs, Gaston Brunfaut, Holly Bushman, Victoria Bugge Øye, Burokade Architects, Vivian Caccuri, Susana Calò / Godofredo Pereira, Center for Independent Living, Irene Cheng / Brett Snyder / David Gissen, Coop Himmelb(l)au, Simon De Nys-Ketels, Marie de Testa, architecten Jan de Vylder Inge Vinck / Gideon Boie / Filip Dujardin, Elizabeth Diller, dRMM, André Farde / Jean Saidman, Clemens Finkelstein, Dante Furioso, Ignacio G. Galán, Goldin+Senneby, Paul Hankar, Josef Hoffmann, Hans Hollein, Victor Horta, Lydia Inber, Stanislas Jasinski, Andrés Jaque, Charles Jencks, Angelika Joseph, Rebecca Kellawan, Maggie Keswick Jencks, Henri Lacoste, Le Corbusier, Fabiola Lopez Duran / Ana-Maria Tavares, Iván López Munuera, Miralles Tagliabue EMBT, Jacques Moeschal, László Moholy-Nagy, Jean Mouigneau, Richard Neutra, Ahmet Ögüt, Kara Plaxa, Michel Polak, Philippe Rahm, Guillermo Sánchez Arsuaga, Alexandra Sastrawati, Giuseppina Scavuzzo, Shivani Shedde, René Schoentjes, Maxwell Smith-Holmes, Nicole Sonolet, Iason Stathatos, Meredith TenHoor, Ludwig Mies van der Rohe, Jeremy Lee Wolin, VOET, Chenchen Yan, Zhongguo Jianzhu

Concept Beatriz Colomina (gastcuratrice, Princeton University), Silvia Franceschini (curatrice CIVA), Nikolaus Hirsch (artistiek directeur CIVA)

Assistent-curatrice Minne De Meyer Engelbeen (CIVA)

Tentoonstellingsarchitectuur OFFICE Kersten Geers David Van Severen & Richard Venlet

Een samenwerking tussen CIVA, Princeton University Ph.D Program in the History and Theory of Architecture en e-flux Architecture

Perscontact Dieter Vanthournout, d.vanthournout@civa.brussels - +32 497 901 251

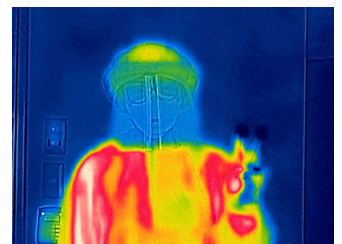
Persbezoek 5 mei 2022, 11:00

Aino and Alvar Aalto, sanatorium of Paimio, Finland. Exterior view of the south façade, 1930's. The Alvar Aalto Foundation. Photo: Gustaf Welin.

Vivian Caccuri, *Mosquito Shrine II*, 2020. Institute of Contemporary Art, Miami. Museum Purchase with funds provided by Clarice O. Tavares, and additional support from Graham Dalik. Photo: Zachary Balber.

Philippe Rahm, *The End of the Anthropocene*, 2020. Photographs with thermal camera. Courtesy of Studio Philippe Rahm.

de vylder vinck taillieu, psychiatric institute Kanunnik Petrus Jozef Triestplein, Melle, 2016. Vlaams Architectuurinstituut. Photo: Filip Dujardin.

DS+R, *Exhaustion*, 2017. Directed by Elizabeth Diller. Commissioned by Fondazione Prada.

Mosquito headnet with a cap, modelled by a man in profile smoking a pipe, 1902/1918. Wellcome Collection, London.